

Śniadanie prasowe z rzecznikiem

26 września br. w siedzibie Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan odbyło się śniadanie prasowe z udziałem Społecznego Rzecznika Przedsiębiorców Grzegorza Wlazło, eksperta PKPP Lewiatan Magdaleny Garbacz i przedstawiciela firmy Global Refund Polska sp. z o.o. Jolanty Golińczak. Spotkanie pt. „Utrzymywanie absurdalnych przepisów ogranicza swobodę działalności gospodarczej” miało na celu podsumowanie działalności Rzecznika w ostatnim półroczu oraz wskazanie przykładowych postulatów legislacyjnych, sformułowanych na podstawie informacji przekazywanych przez Rzecznika oraz zebranych przez Centrum Monitorowania Wolności Gospodarczej (CMWG). Uczestnicy konferencji zwrócili również uwagę na regulacje prawne, nad którymi prace powinny być kontynuowane przez nowy parlament odwołując się do „*testamentu legislacyjnego*” zapowiedzianego przez Marszałka Sejmu Ludwika Dorna.

Społeczny Rzecznik Przedsiębiorców

Od marca 2006 r. funkcję Społecznego Rzecznika Przedsiębiorców pełni adwokat Grzegorz Wlazło. Od lutego br. działalność Rzecznika jest wspierana środkami z budżetu Programu Środki Przejściowe 2004 w ramach konkursu „Zwiększenie świadomości społecznej oraz wzmocnienie roli organizacji pozarządowych w zakresie rzecznictwa i monitoringu”. Z tych samych środków finansowane jest również powołane przy PKPP Lewiatan Centrum Monitorowania Wolności Gospodarczej. Prowadząc własne analizy przepisów oraz czerpiąc, między innymi, z informacji przekazanych przez Społecznego Rzecznika Przedsiębiorców, czy też z bezpośrednich kontaktów z przedsiębiorcami, CMWG dokonuje oceny istniejących regulacji i zapotrzebowania na zmianę przepisów. Pełna analiza legislacji ostatniego półroczu i jej ocena z punktu widzenia ograniczania swobody działalności gospodarczej przewidziana jest na jesień 2007 r. w formie inauguracyjnego Indeksu Wolności Gospodarczej – skali, w oparciu, o którą środowisko przedsiębiorców dokona oceny osiągnięć legislacyjnych.

Społeczny Rzecznik Przedsiębiorców jest instytucją społeczną, całkowicie niezależną od państwa. Gromadzi i ocenia informacje dotyczące naruszania bądź nadużywania prawa wobec przedsiębiorców przez organy ścigania, administrację rządową i samorządową oraz organy kontrolne. W oparciu o napływające od przedsiębiorców sygnały identyfikuje niesprawiedliwe lub niefunkcjonalne rozwiązania prawne, które utrudniają prowadzenie działalności gospodarczej, a następnie występuje do właściwych władz o ich zmianę. Do jego kompetencji należy również zwracanie się do prokuratury, organów nadzoru i kontroli państwowej z prośbą o ekspertyzę, wyjaśnienia bądź opinie, w których zawarte byłyby sposoby rozwiązania problemu przedsiębiorcy.

Rzecznik w podsumowywanym okresie najczęściej zajmował się wystąpieniami w sprawach systemowych. Każdy problem zgłaszany przez przedsiębiorców w dowolny sposób (telefonicznie, mailowo czy listownie) był przez niego analizowany, a następnie, jeśli był efektem wadliwie skonstruowanych, niespójnych czy w inny sposób budzący wątpliwości przepisów, stanowił podstawę do formułowania konkretnych propozycji legislacyjnych pod adresem ustawodawcy. Do Społecznego Rzecznika Przedsiębiorców w podsumowywanym okresie wpłynęło kilkadziesiąt skarg i wniosków. Ponad 30 % z nich dotyczyło relacji przedsiębiorców z administracją skarbową. Przedsiębiorcy zwracali uwagę przede wszystkim na nieprawidłowości i nadużycia prawne w zakresie postępowań karno-skarbowych. Pojawiły się także sygnały o nadużywaniu przez organy władzy publicznej środka zapobiegawczego-izolacyjnego w postaci tymczasowego aresztowania. Wielokrotnie Rzecznik występował do poszczególnych organów władzy publicznej o interpretację przepisów, które według przedsiębiorców wydawały się niejasne lub niefunkcjonalne.

Okolo 30% spraw, które wpłynęły do Rzecznika, to wnioski dotyczące nieprawidłowości podczas kontroli Inspekcji Handlowej, Inspekcji Pracy oraz wykroczenia organów administracji rządowej poza ustawowe kompetencje.

25% spraw dotyczyło luki prawnej dotyczącej możliwości zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej (okresowego zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej). Oczywistym jest, iż istnieje pilna potrzeba wprowadzenia zmian w prawie, względnie dokonania jasnej i ostatecznej interpretacji obowiązujących przepisów.

Ponad 15% spraw skierowanych do Rzecznika nie leżało w zakresie jego kompetencji- przedsiębiorcy zgłaszali się po porady prawne, o arbitraż w sporach z innymi przedsiębiorcami oraz w sprawach, w których Rzecznik nie miał wystarczających instrumentów prawnych by podjąć interwencję.

Centrum Monitorowania Wolności Gospodarczej¹

Centrum poprzez monitorowanie działań legislacyjnych w zakresie prawa gospodarczego oraz na podstawie doświadczeń i sygnałów dotyczących łamania praw przedsiębiorców zebranych przez Społecznego Rzecznika podejmuje działania na płaszczyźnie legislacyjnej mające na celu zapewnienie większej stabilności i jasności przepisów prawa. Przy okazji formułowanego przez Marszałka Dorna „*testamentu legislacyjnego*” Centrum chciało podpowiedzieć Panu Marszałkowi i przewodniczącym komisji sejmowych, do których Pan Marszałek zwrócił się o przygotowanie wykazu stosownych projektów, jakie inicjatywy Sejm następnej kadencji powinien w pierwszej kolejności rozpatrzyć.

Dokonując jednak przeglądu projektów, jakie były w Sejmie i nie zostały uchwalone okazało się, iż w zdecydowanej większości przypadków fakt nieuchwalenia ustaw jest zjawiskiem pozytywnym. Mało było w Sejmie natomiast inicjatyw korzystnych i popieranym przez przedsiębiorców.

Katalog ustaw, którymi powinien zająć się pilnie nowy Sejm:

Ustawy, nad którymi odchodzący Sejm rozpoczął prace:

1. Nowelizacja VAT

Najbardziej pożądana a nieuchwalona ustawa to nowelizacja VAT. Wpłynęła do Sejmu 21 czerwca 2006 r., ale do drugiego czytania już nie dotarła. Nie ukrywamy przy tym, iż liczymy, że prace nad nią będą jak najszybciej wznowione. Liczymy, że przy tej okazji możliwe będzie rozszerzenie nowelizacji o nowe kwestie, jak chociażby vatowskie aspekty działalności firm pośredniczących w zwrocie podatku VAT podróżnym. Mamy nadzieję, iż MF tym razem pochyli się nad problemem i zechce go rozwiązać, a posłowie wezmą na siebie odpowiedzialność za tworzenie prawa umożliwiającego prowadzenie działalności w chociażby względnie stabilnych warunkach. Liczymy również na szybkie wprowadzenie zawarte w nowelizacji procedowane w odchodzącym Sejmie, nowych instytucji czyniących polski system VAT bardziej konkurencyjnym m.in. systemu postponed accounting czy magazynów typu call-off oraz, że uda się nowelę rozszerzyć o regulacje z zakresu grup vatowskich.

¹ CMWG finansowane jest ze środków z budżetu Programu Środki Przejściowe 2004 w ramach konkursu „Zwiększenie świadomości społecznej oraz wzmocnienie roli organizacji pozarządowych w zakresie rzecznictwa i monitoringu”.

2. Nowelizacja ustawy o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary oraz ustawy o partnerstwie publiczno-prywatnym.

Oba te projekty znalazły się co prawda w Sejmie, ale prace nad nimi nie zostały podjęte, tak więc przejście ścieżki legislacyjnej w parlamencie nie będzie wiązało się z koniecznością dublowania dokonanych już prac.

Ustawy i postulaty, które nie zostały podjęte a są oczekiwane przez przedsiębiorców

1. Nowa ustawa akcyzowa

Konieczności jej uchwalenia wynika z potrzeby dostosowania przepisów w zakresie opodatkowania energii elektrycznej do wymogów unijnych przede wszystkim w zakresie opodatkowania energii na poziomie dystrybutora a nie wytwórcy oraz wprowadzenie regulacji dotyczących zapasów tytoniowych i struktury stawek na wyroby tytoniowe gwarantującej dojsię w 2009 r. do wymogów unijnych. Stosowny projekt został przygotowany przez MF jednak nie zdążył wpłynąć do Sejmu.

2. Znoszenie reglamentacji działalności gospodarczej

Postulatem jest podjęcie rzeczywiste prace nad znoszeniem reglamentacji działalności gospodarczej – prace zespołu przy KPRM co prawda trwają, ale w międzyczasie wprowadza się nowe działalności reglamentowane, czego przykładem jest ustawa o wielkopowierzchniowych obiektach handlowych.

3. Zawieszanie działalności gospodarczej

Umożliwienie przedsiębiorcom zawieszania działalności gospodarczej – nieuregulowanie tej kwestii w sposób precyzyjny powoduje duże wątpliwości interpretacyjne. Inicjatyw było wiele, żadna nie weszła w życie.

4. Znoszenie wyłączeń w zakresie przepisów dotyczących kontroli, z rygorów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej

Coraz więcej służb stara się o wyłączenia, ostatnia nowelizacja Ordynacji podatkowej poszerzyła przypadki rozpoczęcia kontroli na legitymację.

5. Wprowadzenie zasady wykonalności decyzji podatkowej po jej uprawomocnieniu się – dziś zasada jest dokładnie odwrotna – wstrzymanie wykonania to wyjątek od zasady

6. Wprowadzenie zasady, iż organy administracji nie mogą odmówić przyjęcia wniosku niekompletnego oraz żądać dokumentów, których obowiązku złożenia nie regulują wprost przepisy prawa

Organy winny mieć obowiązek przyjęcia wniosku złożonego w terminie, zarejestrowania go, a następnie w razie braków formalnych, wezwania do uzupełnienia w terminie;

7. Uznanie prawa do czynności przygotowawczych do rozpoczęcia działalności dla wszystkich podmiotów,

Obecnie prawo to mają jedynie spółki kapitałowe w organizacji.

Przede wszystkim jednak od nowego parlamentu PKPP Lewiatan oczekuje większej otwartości na głos reprezentatywnych organizacji reprezentujących środowisko przedsiębiorców, otwartości w dyskusji i gwarancji, że przy ważnych dla przedsiębiorców inicjatywach legislacyjnych możliwość zabrania głosu przez ich reprezentantów, będzie zapewniona.

Regulacje utrudniające prowadzenie działalności gospodarczej na przykładzie

Pośrednictwa w zwrocie podatku VAT podróżnym.

Działalność w zakresie zwrotu podatku podróżnym nie została wymieniona w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej jako podlegająca jakiegokolwiek formie reglamentacji. Minister Finansów nie ma ustawowych delegacji do wydawania koncesji, zezwoleń czy prowadzenia rejestru działalności regulowanej. Katalog dopuszczalnych prawem ograniczeń w swobodnym prowadzeniu działalności jest katalogiem zamkniętym i jako taki stanowi wyjątek od wyrażonej w art. 20 Konstytucji RP zasady wolności prowadzenia działalności gospodarczej. A jednak prawo do pośrednictwa w zwrocie podatku podróżnym jest uwarunkowane wydaniem przez Ministra Finansów stosownego zaświadczenia. To zaświadczenie jest wydawane na okres nie dłuższy niż 1 rok i potwierdza spełnienie przez podmiot ustawowych, restrykcyjnych wymogów.

Zgodnie z literalnym brzmieniem przepisów ustawy o VAT sposób nadawania uprawnień firmom pośredniczącym w zwrocie VAT jest swego rodzaju hybrydą koncesji, zezwolenia, wpisu do rejestru działalności regulowanej i zaświadczenia wydawanego w trybie Ordynacji podatkowej, ukrytą pod jedną nazwą „zaświadczenie”. Wśród warunków, jakie spełnić musi firma, aby rozpocząć prowadzenie działalności wskazanej powyżej, na szczególną uwagę zasługują:

- kaucja gwarancyjna w wysokości 5 mln PLN,
- status zarejestrowanego podatnika VAT od co najmniej 12-tu miesięcy,
- brak zaległości w podatkach i składkach ZUS (w żadnym z ostatnich 12-stu miesięcy),
- podpisane umowy ze sprzedawcami na dokonywanie zwrotu podatku.

Interesującym aspektem jest tutaj sytuacja firmy specjalizującej się w świadczeniu usługi tax free for tourists, która taką działalność zamierza rozpocząć w Polsce. Co taka firma ma robić przez 12 miesięcy bez prawa do prowadzenia swojej statutowej działalności przed złożeniem wniosku, aby spełnić powyższe warunki? Jak ma podpisać wiążące umowy z jakimkolwiek podmiotami?

Warto zwrócić również uwagę, iż po spełnieniu wskazanych warunków i rozpoczęciu działalności, przepisy nie przewidują dalszych zasad funkcjonowania takiego podmiotu, co powoduje, że jedyna firma działająca na polskim rynku prowadząc swoją statutową działalność składa co kilka miesięcy stosowne wnioski i otrzymuje kolejne, nakładające się czasowo, zaświadczenia MF.

Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan

27 września 2007 r.